

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

معاونت آموزش ابتدایی

علوم در پرتو

معرفت رضوی

مؤلفین :

منیژه مظفری، جمیله حاج محمدنیا (آشیان)

مسیح اله برسلانی، زهرا آموزگار، زهرا طوبی،

معصومه بهرامی مهنه، لیلا عرفانی بهدانی

سرشناسه	:	منیژه مظفری ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآورندگان	:	علوم در پرتو معرفت رضوی / مولفین منیژه مظفری... و دیگران؛
مشخصات نشر	:	به سفارش معاونت آموزش ابتدایی آموزش و پرورش خراسان رضوی.
مشخصات ظاهری	:	مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب، ۱۳۹۶.
شابک	:	۱۰۰ ص: ۵/۱۴/۵۲۱/۵۲۱ س.م.
وحدت فهرست نویسی	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۰۷۱-۳
موضوع	:	فیبا
یادداشت	:	علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۹۱۵۳ - ۲۰۳ ق. --- اخلاقی
ردیف	:	مولفین جمیله حاج محمدنیا قالیباف، منیژه مظفری، مسیح اله برسلانی، زهرا آموزگار...
ردیف کنگره	:	BP ۲۳۲/۱۸ ۱۳۹۶
رده بندی دیوید	:	۳۹۷/۴۸۵
شماره کتابت ملی	:	۴۸۳۵۰۱۱

نام کتاب	:	علوم در پرتو معرفت رضوی
مولفین	:	منیژه مظفری، جمیله حاج محمدنیا قالیباف، مسیح اله برسلانی، زهرا آموزگار، زهرا طویلی، بهرامی مهنه، لیلا عرفانی بهدانی
ناشر	:	به سفارش معاونت آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
ویراستار	:	مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
صفحه آرا	:	فاطمه فرضعلی
طرح جلد	:	مرکز گرافیک مؤسسه فرهنگی منادی زین
نوبت چاپ	:	خواجه فیضی
قطع	:	اول ۱۳۹۶
شمارگان	:	رقعی
چاپ	:	۱۵۰۰
شابک	:	دقت
	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۰۷۱-۳

مرکز پخش: مشهد، خیابان امام خمینی، جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
 بزرگانی: ۰۵۱)۳۲۲۸۱۴۱۰) سفارشات: ۰۵۱)۳۲۲۸۳۴۲۲) دفتر نشر: ۰۵۱)۳۲۲۸۰۱۶۷)
 Web site - www.zarihaftab.ir Email - zarihaftab@gmail.com

دوران کودکی سرآغاز حساس ترین مرحله شکل گیری شخصیت و اعتقادات کودکان است. ضمیر پاک کودک در این دوره، بستری آماده برای نهادینه کردن مطالب دینی و ارزش های اصیل انسانیت است.

ارزش های مذهبی را می توان در جای جای برنامه های درسی جست و با ادغام آن در تدریس به کام دانش آموزان چکاند تا آنان به عنوان سرمایه های بکر آینده نسبت به موضوعات دینی به خصوص سیره منور رضوی به فهم و درک درست نائل آیند.

علوم تجربی یکی از یازده حوزه ی یادگیری در برنامه درس ملی است. بر اساس جهت گیری های این برنامه، علوم تجربی "کوشش انسان برای درک واقعیت های حلقه و کشف فعل خداوند" تعریف شده است.

درس علوم، درسی است که به انسان می تواند بین چهار عرصه یعنی خود، خلق، خلقت و خالق متعال ارتباط منسجم، منطقی و معنا دار به وجود آورد.

امید است کتاب پیش رو بتواند به ما در رسیدن به هدف والايمان ياري رساند.

علیرضا کاظمی

مدیر کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

فهرست

۷.....	پیشگفتار
۹.....	فصل اول / علم و پژوهش از دیدگاه اسلام
۹.....	مقدمه
۱۱.....	تعریف علم
۱۲.....	مفهوم علم در قرآن و روایات
۱۴.....	محدود نبودن در تحصیل علم
۱۵.....	اهمیت و لزوم شناخت اولویت‌ها در فراگیری علم و دانش
۱۷.....	علم از دیدگاه سیره رضوی
۱۸.....	۱ - مقام علمی علم رضا (ع)
۱۹.....	۲ - علم الهی و غیر الهی
۲۴.....	۳ - آداب تعلیم و تعلم
۲۴.....	۳-۱) تعلیم
۲۶.....	۳-۲) تعلم
۲۸.....	۴ - روابط استاد و شاگرد
۳۱.....	۵ - ارزش و جایگاه علم و عمل
۳۴.....	چشم اندازی به تمدن اسلامی
۳۷.....	شخصیت جابر بن حیان
۳۷.....	منزلت جابر در علم شیمی
۳۸.....	عقیده جابر درباره فلزات
۳۹.....	تعریف جابر از بعضی فلزات و تبدیل آنها
۴۱.....	فصل دوم / آموزش علوم و سیره رضوی
۴۱.....	مؤلفه‌های علوم و سیره رضوی
۴۲.....	روش‌های علمی و سیره رضوی
۴۲.....	تفکر موجب خودشناسی
۴۲.....	تفکر در امر خداوند
۴۲.....	نظم در امور
۴۳.....	تشویق به ژرف کاوی و پرسش علمی

۴۳	فایده‌های دانش
۴۳	آفات علم
۴۳	مهارت علم آموزی
۴۴	مهارت حل مساله در سیره رضوی
۴۵	تفکر خلاق در سیره رضوی
۴۵	مهارت تصمیم گیری در سیره رضوی
۴۶	مهارت دوست یابی در سیره رضوی
۴۷	مهارت گوش دادن در سیره رضوی
۴۷	مهارت همدلی در سیره رضوی
۴۷	مهارت ارتباط موثر در سیره رضوی
۴۹	معیار شناخت اشراف از دیدگاه امام رضا (ع)
۵۰	مؤلفه‌های بهداشت روانی در سیره رضوی
۵۰	بهداشت خواب
۵۱	بهداشت دهان و دندان
۵۲	بهداشت بدن
۵۲	بهداشت حمام کردن
۵۲	باشکم پرداختن حمام نشوید
۵۳	بهداشت محیط
۵۳	گوشت
۵۴	نوشیدن
۵۴	پیشگیری از بیماری
۵۵	ورزش عامل نشاط
۵۵	خواص برخی گیاهان و مواد غذایی از دیدگاه امام رضا
۵۸	خلقت هستی از دیدگاه امام صادق
۵۸	صدا و سخن گفتن
۵۹	چشم‌ها
۵۹	مغزو عظم آن
۵۹	قلب و پرده‌ی آن

۵۹	حلق و مری
۶۰	معهده و کبد
۶۰	نخاع و خون ورگها و ناخن ها و ...
۶۰	نیروهای چهارگانه
۶۱	دندان ها
۶۱	منفعت آب دهان
۶۱	نوشیدن
۶۲	افرنس حیوانات
۶۳	صورت چهارپایان
۶۴	جامه ای از کرک و پشم و مو
۶۴	هوش غریزی حیوانات
۶۵	آبزیان و ماهی ها
۶۶	پرندگان
۶۶	طبیعت
۶۹	وزش بادها
۷۳	برای انسان
۷۳	داستان های آموزنده از زندگی امام رضا (ع)
۷۴	عدم اسراف
۷۵	کوه و دیگ
۷۵	شریت گوارا
۷۶	سکه های خوش حالی
۷۸	سبد سبد گلابی
۷۹	یادگاری
۸۱	نتیجه
۸۳	جدول احادیث و مولفه های علوم
۹۶	منابع

پیشگفتار

انسانی که واجد کرامت شده، انسانیت خود را "قدر" می داند و آن را جز به بهای بهشت نمی فروشد. "کم راز" شرف برای خود راضی نمی شود. او خدای کریم را از آن روی می ستاید که او را "مطلق کرامت و معیار" آن می داند. آدم کریم النفس باور و ایمان دارد که: خدای کریم بر من منت فرموده و با لطف خود مرا خلق کرد و در میان من هر چه ی لوازم کرامت را بنا نهاده است. "ولقد کرمنابنی آدم..." و این من هستم که باید آن (قابلیت) را به (فعلیت) برسانم و آن فعل را به ابزار در خلق و عبادت بکار کنم.

"ان الله لایغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم" به راستی ندارم تا زمانی که ملتی به تغییر وضع خود اقدام نکنند وضع آنها را تغییر بدهم. علوم باید جزء مکمل برنامه درسی باشد. این کتاب روش آموزش علمی را با علاقه مند کردن دانش آموزان به مشارکت فعال در روند یاد گیری، ارائه می دهد. در حالی که شیوه ی آموزش و یاد گیری از طریق اکتشاف هدایت شده، تنها وسیله ی آموزش علمی شایسته نیست، یافتن پاسخ از طریق تجربه، همچون آموزش برای معلم و شاگرد با

استفاده از سیره رضوی مدنظر است.

بهترین مأموریت نظام تعلیم و تربیت در هر جامعه ای در کنار توسعه، فرهنگ پژوهش، تقویت تفکر منطقی و حل مسئله، پرورش روحیه ی کار جمعی و ایجاد زمینه کنجکاوی، ابتکار عمل و اعتماد به نفس دانش آموزان است که بستریاد گیری عمیق و پایدار را فراهم کرده و سبب تقویت بینش پژوهش و آموزش روش علمی بر اساس سیره رضوی می شود. ح. سنواره جابرین حیان با ایجاد رقابت سالم و هیجان انگیز به علت ماهیت علمی و اکتشافی خود، دانش آموزان را از طریق روش پژوهش با کوششی فردی یا گروهی درباره ی یک موضوع خاص به کسب دانش، مهارت نگارش خاص و به کار گیری مفاهیم و درک مهارت های فرآیندی قادر می سازد. به گونه ای که دانش آموزان دوره ی ابتدایی دانش و فن آوری را با زندگی و فرهنگ جامعه ی خویش و سیره ی رضوی مرتبط می سازند.

این مجموعه به ما کمک می کند که چگونه می توان مفاهیم اجتماعی و اخلاقی، فعالیت های شیمی، فیزیک و زیست و... علوم را با سیره ی ائمه معصومین و به ویژه امام رضا (ع) مرتبط سازیم. که شامل:

- موضوع علم و پژوهش

- مؤلفه های تربیتی و اخلاقی

- عناوین بهداشت و سلامتی

- خلقت هستی (انسان، جانوران، گیاهان و آسمان، هوا، ...)

- داستان هایی از زندگانی امام مهربانی ها می باشد.

امید است بتوانیم گامی هر چند کوچک، در جهت الگوگیری از رویکرد سیره ی علمی و عملی ائمه معصومین (علیهم السلام) و خاصه امام رضا علیه السلام برداریم.